

Magyar Linux Libertine betűkészlet

Németh László, 2010. március 15.

A Linux Libertine (<http://linuxlibertine.sourceforge.net/>) szabad licencű, tudományos szövegek nyomdai minőségű szedésére is alkalmas betűkészlet. A licenck (GNU GPL a betűkészletekre vonatkozó kivétellel vagy SIL OFL) megengedik, hogy a betűváltozatokat PDF dokumentumokba ágyazzuk, és ebben a formában is szabadon terjesszük, megjelenítsük és nyomtassuk. Ezenfelül a Linux Libertine szabadon módosítható, így készült el a magyar igényekre szabott változat, a Magyar Linux Libertine betűkészlet (<http://numbertext.org/linux>).

A Linux Libertine a négy alapváltozat (álló, félkövér álló, kurzív, félkövér kurzív) mellett kiskapitális betűváltozatot is tartalmaz, így kiváltható vele a szövegszerkesztők tipográfiaileg elfogadhatatlan hamis kiskapitális formázása. A betűváltozatok egalizáltak, azaz meghatározott betűpároknál a betűközök szűkebbek vagy tágabbak az alapértelmezett betűköznél (kerning). A Linux Libertine betűváltozatok a kis felbontású képernyőn való jobb megjelenítésre is fel vannak készítve (hinting).

A magyar változat elkészítését a következők indokolják: a Linux Libertine német umlautos variánsokat (Ö, Ü és Ä) használ alapértelmezett betűként az Ö, Ü és Ä helyett; a kettőspont, pontosvessző, felkiáltójel és kérdőjel előtt nem volt meg a magyar tipográfiára jellemző spácium. Egyéb javítások, amelyek visszajuttatásra kerülnek a Linux Libertine betűkészletbe is: az egalizálás hiányos volt a magyar ékezetes betűknél (és egy-két más esetben is); a kiegészítő fj ligatúrák teljesen vagy részben hiányoztak a félkövér, kurzív, félkövér kurzív betűváltozatokból. Gyakorlati okokból hasznos a kiskapitális betűváltozatot is kiegészíteni a ligatúrák pozíciójában, hogy a szövegszerkesztők karakterformázása ne eredményezzen hiányzó jeleket (például a címsorok automatikus átvételénél és kiskapitálissal formázásánál a fejlécben vagy a tartalomjegyzékben).

	Linux Libertine	Magyar Linux Libertine
Nem német variáns Ö, Ü és Ä az alapértelmezett a készletből	Ö, Ü, Ä, <i>Örzse, Üрге</i>	Ö, Ü, Ä, <i>Örzse, Üрге</i>
Spácium a pontosvessző, kettőspont, kérdőjel és felkiáltójel előtt.	És; ő? Íme: De! Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha! <i>Rabok legyünk, vagy szabadok?</i> <i>Ez a kérdés, válaszatok!</i>	És; ő? Íme: De! Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha! <i>Rabok legyünk, vagy szabadok?</i> <i>Ez a kérdés, válaszatok!</i>
Egalizálás a betűváltozatokban	AY, VÁ, Av, Áv, Tá, AY, VÁ, VÉ, Tó, Vó, Vő, VAY (nagybetűk a kiskapitális betűkészletben),	AY, VÁ, Av, Áv, Tá, AY, VÁ, VÉ, Tó, Vó, Vő, VAY (nagybetűk a kiskapitálisban)
Ligatúrák pótlása (a kiegészítő fj ligatúrák hiányzó változatainak elkészítése, illetve a kiskapitális betűkészlet Unicode és kiegészítő ligatúrapozícióinak kitöltése).	fj, ffj, fj	Újak: ffj, fj, fff, ff, fff, FF, FI, FJ, FL, FFI, FFJ, FFL